

celotna besedila in vse potrebne opombe v knjižnem delu. Škoda, da ni dodal še transkripcij melodij, saj bi s tem delo nedvomno veliko pridobilo. Kljub pomislekom glede tehnične popolnosti notnega zapisa, se mu namreč pri študijskem delu vendar ne moremo odreči. Zbirka pa gotovo ni namenjena samo ljubiteljem. Zdi se, da se je avtor tega zavedal, ker je neposredno za pesemskimi besedili objavil muzikološki komentar izpod peresa dr. Walterja Salmena (str. 77—80). V njem dr. Salmen opozarja bralca oziroma poslušalca plošč na melodične, ritmične in oblikovne značilnosti posameznih primerov, na način petja, ubiranja glasov pri večglasnem petju ali instrumentalnem muziciranju, poudarja nenehno variiranje melodij pri enem samem pevcu in v isti pesmi ter poskuša nekatere pojave stilno razvojno opredeliti.

Knjigo zaključuje vrsta odličnih fotografij pevcev, godcev ter narodopisno važnih prizorov iz življenja in dela v zbirki zajetih območij.

Zmaga Kumer

Lorenc Antoni, Folklori muzikuer shqiptar. Bleni I pare (Siptarska muzična folklor. I. zvezek). Shtëpia botuese »Milladin Popoviq«. Prishtinë 1956. XVI + 108 str.

Prizadevanjem vseh jugoslovanskih folkloristov, da bi nam ohranili oziroma svetu odkrili neizčrpen izrazno bogastvo našega ljudstva, se je pridružil tudi A. Lorenc z izdajo šiptarskih pesmi v tekstih in melodijah.

Objavljenih 105 pesmi je izdajatelj izbral iz svoje zbirke, ki jo je dopolnjeval v razdobju 30 let v Skopju, Uroševcu, Prizrenu in v okolici Đakovice do leta 1951.

Pesmi so razvrščene na osnovi muzične metrike, ker izdajatelj meni, da je to osnovna karakteristika tega gradiva. Tako je razvrščenih najprej 93 izometričnih melodij, izmed katerih jih je največ v dvo- in sedmerodelnem taktu, dalje je nekaj melodij v $\frac{8}{8}$ -, $\frac{9}{8}$ -, $\frac{12}{8}$ - in $\frac{10}{8}$ -skem taktu, najmanj pa jih je v tro- in peterodelnem taktu. Nato sledi 12 heterometričnih melodij, v katerih so razne kombinacije prej omenjenih metričnih skupin. Vsaki melodiji je dodana analiza po finski metodi s tonoredom, ambitom, kadencami in formalno strukturo melodije. Na osnovi teh analiz so na začetku publikacije izdelane razne statistične tabele za metriko, tonus, formo melodije in ambitus. Ob koncu je dodan še abecedni register tekstov.

Uvodoma pravi izdajatelj, da je šiptarska muzika zelo stara. Po skladatelju Josipu Slavenskem, ki mu je obravnavana zbirka posvečena, povzema, da je šiptarska muzika podobna dravidskim pesmim Južne Indije. Kot razni instrumenti (čitelija, veliki def) so tudi razni tonoredi sorodni muziki starih Grkov. Prav tako so zaznavne razne orientalske prvine.

Poudariti je treba, da mnoge izmed teh objavljenih melodij pripadajo tako imenovanemu kvintnemu tonusu ali tonoredom s finalnim koncem na II. stopnji, kar je tako značilno za mnoge jugoslovanske melodije. Zato je razumljivo, da je v zbirki več variant melodij, ki jih že poznamo iz izdaj M. Vasiljevića, Ž. Firfova idr. Zlasti značilna je melodija št. 29 (M' at' an' detit...), v kateri bi bilo mogoče peti istočasno 4.—7. in 8.—11. takt v dvo- glasju z zaključkom v kvintnem sozvočju.

Objavljene pesmi kažejo torej mnogo muzikalnih značilnosti, ki so že znane s sosednjih srbskih, makedonskih, črnogorskih in bosanskih območij. Iz tega je mogoče sklepati, da šiptarska manjšina ne živi kot tuj element med jugoslovanskimi narodi, temveč ustvarja z njimi v pozitivnem delovnem sožitju pogosto zelo soroden muzikalni izraz.

Radoslav Hrovatin

Folk Songs of Europe edited by Maud Karpeles for the International Folk Music Council (International Folk Song Anthologies). Prepared under the auspices of the International Music Council with the assistance of the United

Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO). Novello and Company Limited, 160 Wardour Street, London, W. 1. First published 1956. XXIV + 268 str.

Raznim dosedanjim poskusom antologij ljudskih pesmi, ki bi zajele vse dežele nekega kontinenta ali celo vso Zemljo, se pridružuje tudi zbirka, nastala v okviru Mednarodnega sveta za glasbeno folkloro.

Prednost zbirke je v tem, da so gradivo skoraj za vse dežele razen nekaterih pokrajin v vzhodni Evropi prispevali sodelavci z ustreznih območij, med katerimi je mnogo znanih imen. V zbirki je 183 pesmi v originalnih melodijah in tekstih in v pogosto zelo prostih angleških prevodih. Zastopane so naslednje dežele: Albanija, Anglija, Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češkoslovaška, Danska, Estonska, Finska, Francija, Grčija, Irska, Island, Italija, Latvija, Litva, Madžarska, otok Man, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, SSSR, Skotska, Španija, Švedska, Svica, Turčija, Vales in Jugoslavija. Med njimi so tudi pesmi manjšin: Farerci, Švedi na Finskem, Lužiški Srbi, Katalonci, Bretonci, Baski, Korzičani, Furlani idr.

Jugoslavijo zastopajo 3 pesmi iz Makedonije, 2 iz Srbije, 2 iz Bosne in Hercegovine, 3 iz Hrvatske in 2 iz Slovenije: »Po pól pa fántou gré dwánájt...« (zap. Fr. Marolta) in »Ko so fántje próti vási šlí...« (zap. R. Hrvatina).

Zbirka obsega veliko raznovrstnega in zanimivega gradiva. Škoda je le, da so vse pesmi podane le enoglasno razen avstrijskih. Tako more nastati napačno mnenje, da v Evropi samo avstrijsko ljudstvo poje večglasno, in to le dvoglasno, povečini v paralelnih tercih in sekstah. Dejansko pa pojo v Avstriji tudi tro-, četvero- in celo peteroglasno. Različne in še bolj zanimive vrste večglasij pa izvaja ljudstvo v Jugoslaviji, na Ruskem, pa tudi ponekod drugod. Tako je bila zamujena ugodna priložnost za objavo raznovrstnih večglasnih oblik, ki so bile na razpolago.

Za hitrejšo uporabo in preglednost je urednica Maud Karpeles napisala poleg uvoda tudi abecedni indeks angleških tekstov, virov pesmi, indeks držav ter sezname sodelavcev, prevajalcev in lastnikov avtorskih pravic.

Radoslav Hrvatini

Erixon Sigurd, Technik und Gemeinschaftsbildung in schwedischem Traditionsmilieu. Stockholm 1957. 8°. 224 str.

Družba za švedsko narodopisje (Samfundet för svensk folklivsforskning) je izdala v počastitev petinsedemdesetletnice svojega predsednika Sv. Pålsona zbirko razprav, ki jih je spisal v letih 1932 do 1956 družbeni tajnik in vodja znanstvenih raziskovanj S. Erixon.

Sest razprav obravnava pojave zlasti pretekle ljudske kulture, ki so se izoblikovali v podobah švedskih življenjskih skupnosti, tako da do velike mere odsevajo sestav materialne, socialne in duhovne kmečke in obrtniške kulture: življenjska skupnost kmečke vasi, stavbno oblikovanje lesa, severna švedska naselja, ki so bila sezonska središča širših, redko naseljenih območij, srednješvedska organizacija čolnarskih skupnosti, železarska vas kot istočasno naselje železarjev in kmetov in uvod v zgodovino ključavnic. Kompleksnemu značaju obravnavanih kulturnih pojavov ustreza pestro nadrobno gradivo, iz katerega oblikuje pisatelj posamezni kulturni pojav, da sestavlja vsak zase pisan mozaik, ki je s svojim metodičnim prijemom enoten, v izvedbi dognan in sklepih določno jase, tako da je posamezna razprava branje za vsakogar, za kar jo še posebej usposabljaajo številne in dobro pregledne priloge.

Življenje švedske vasi zasleduje Erixon iz preteklosti z zgodovinsko urbanistično zakonodajo, načini gospodarstva in tem ustrezno razdelitvijo